

**2006 MALÎ YILI GENEL VE KATMA BÜTÇE KANUN TASARILARI
İLE 2004 MALÎ YILI GENEL
VE KATMA BÜTÇE KESİN HESAP KANUNU TASARILARININ
PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI**

07.11.2005

İÇİNDEKİLER

Bütçe ve Kesinhesap Kanunu Tasarılarının
Tümü Üzerindeki Görüşmeler

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Değerli Maliye Bakanımız, Maliye Bakanlığımızın değerli temsilcileri, diğer kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi, Başkanlık Divanı adına, saygıyla selamlıyorum.

2006 Malî Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2004 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçe Kesin Hesap Kanun Tasarılarının tümü üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Sayın Başkan, önce usul hakkında bir söz...

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, bürokrasinin çok değerli temsilcileri; hükümetin getirmiş olduğu 2006 yılı Merkezî Bütçe Kanunu Tasarısı üzerindeki görüşmeler bugün başlayacak; ancak, görüşmeler başlamadan önce, ben bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, bütçe yasasına ilişkin temel hükümler Anayasamızda yer almıştır ve yine, bütçenin hazırlanmasına ilişkin hükümler de 2003 yılı aralık ayında kabul edilmiş olan 5018 sayılı Kamu Malî Yönetim ve Kontrol Kanununda yer almıştır. 5018 sayılı Kanun görüşmeleri sırasında, hatırlayacaksınız, Anayasanın bütçeyle ilgili hükümlerinde değişiklik yapma ihtiyacı hâsıl olduğu için, o yasanın yürürlüğe gireceği 1.1.2006 tarihine kadar Anayasanın ilgili hükümlerinde de değişiklik yapılması gerekiyordu. Bunu o zaman çok etraflı bir şekilde görmüştük.

Buradan şu sonuç çıkıyor: Anayasa değişikliği henüz şu ana kadar yürürlüğe girmemiştir; yani, anayasa değişikliği Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmiş; ancak, yayımlandığı tarih itibarıyla yürürlüğe girecektir. Dolayısıyla, buraya gelmiş olan Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı Anayasayla açık bir uyumsuzluk içerisindedir, Anayasaya uygun değildir, Anayasaya aykırıdır.

Yine, 5018 sayılı Kanun hükümlerine de uyumlu olarak hazırlanmış değildir bu bütçe. 5018 sayılı Kanunda öngörülmüş olan 1 ve 2 sayılı cetvellerdeki kurum dağılımlarını dikkate aldığınızda, önümüze sunulmuş olan bütçe tasarısının bu dağılıma da uygun olmadığı anlaşılmaktadır. Bunu bütçe kanunu tasarıları görüşmelerinde göreceğiz zaten. Bu sanıyorum maliye tarihinde ilk kez olan bir durumdur; yani, bir bütçe tasarısının Anayasayla uyumlu olmaması, Anayasaya aykırı olması bütçe tarihinde, maliye tarihinde ilk kez ortaya çıkmış olan bir durumdur. Aslında bu bütçe bu niteliğiyle görüşülemez bir bütçedir. Belki iktidar çoğunluğuyla bunlar burada görüşülecektir; ama, Anayasaya uyumlu olmayan bir tasarının görüşülmesi yapılacaktır. Bunu dikkatinize sunuyorum.

İkinci konu, geçen yılki bütçe görüşmelerinde, hatırlayacaksınız, hükümetin bütçeye ilişkin makro ekonomik çerçeveyi oluşturan kalemleri bütçe tasarısı Meclise sunulduğu anda onu da sunması gerekirdi. Büyüme hedefi, cari işlemler hedefi, enflasyon hedefi, bütçenin temel varsayımları neyse onların da bütçe kanunu tasarısıyla birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması gerekirdi. Yine, bunlar, Devlet Planlama Teşkilatının genel ekonomik hedefler ve yatırımlar kitabında toplanmış olan bu makro ekonomik hedefler zamanında Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmamıştır. Sayın Bakanın bütçe sunuş konuşmasından bir gün önce, örneğin ben onu temin edebilme imkânına ancak sahip olabildim, komisyon üyeleri de sanıyorum Sayın Bakanın sunuş yaptığı günde buna sahip oldular. Bunu, yine, Parlamentonun bütçe hakkını ciddiye

almayan bir tutum olarak görüyorum. Bütçe sunulduğu anda makro ekonomik çerçevenin Parlamentonun bilgisine sunulmaması, onun değerlendirme olanağına sunulmaması, Parlamentonun bunun değerlendirme olanağından yoksun olması, yine, ikinci kez tekrar etmektedir. Bunun tekrar etmemesi gerekir. Devlet Planlama Teşkilatının, ilgili bakanımızın, Planlamadan sorumlu bakanımızın bu uyarılarımızı dikkate alması gerekir. Ben, İktidar Partisi Grubunun da bu konularda hassas olması gerektiğini düşünüyorum. Onlar adına benim hassasiyet göstermem diye bir şey düşünülemez; ama, ben bunu sadece Cumhuriyet Halk Partisinin sorunu olarak değil, Parlamentonun sorunu olarak görüyorum.

Bir diğer konu da şudur: Yeni bir bütçe sistemiyle karşı karşıyayız. Yeni bir bütçe sistemine geçerken rakamların eski yıllarla kıyaslanabilir olarak Parlamentonun bilgisine sunulması gerekir. Bu, belki bazı kalemlerde yapılmıştır, gelir bütçesinde yapılmıştır, bazı harcama kalemlerinde, bazı bütçe büyüklüklerinde daha doğrusu yapılmıştır; ama, birçok harcama kalemini eskiyle kıyaslayabilme olanağımız yoktur, olması gereken aynı bazda eskiyi yayınlamak veya yeni sistemi eski baza uygun olarak ayrıca yayınlamaktır. Bunu da bu bütçenin eksikliği olarak görüyorum. Bunları dikkatinize sunmak için söz aldım.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi'ye teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Bakan.

.....

.....

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Akif Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetlerinin yıllık bazda 4 üncü bütçesini görüşüyoruz. Benim yaptığım tespit, eğer bir not vermek gerekirse bu bütçelere, 4 bütçe içerisinde en zayıf notu, en düşük notu bu bütçe alır. Gerçekte tersi olması gerekir; hükümetler tecrübe kazandıkça Parlamenteoya daha iyi bütçelerle gelmesi gerekir; ama, benim değerlendirmelerim bunun tam tersi olduğu yönünde. Sanıyorum, İktidar Partisi grubu da aynı değerlendirmeleri yapıyor olmalı ki, şu ana kadar söz alıp bir şey söylemediler. Herhalde bütçeyi savunacak cümleleri bulmakta biraz güçlük çekiyorlar diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Efendim, burada elektronik sıralamada şimdi onlara sıra geldi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Herhalde medya da aynı tespiti yaptı ki, bugün Sayın Bakan geldiğinde fazla bir televizyon kamerası da görmedik.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Bu, aksine hiçbir problemin olmadığını gösteriyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bakın, şimdi ben değerlendirmelerimi yapalım, sizin de görüşleriniz değişecektir zannediyorum. En azından, içinizden bana hak vereceksiniz. Öncelikle, 2006 yılı bütçesini değerlendirirken, onun bazı olan 2005 yılının nasıl sonuçlandığına bakalım, hükümetin bize sunmuş olduğu tablolara göre, 2005 yılında, hükümet, neyi öngörüyor? Görünüşte, 2005 yılı sonu başarıyla sonuçlanıyor, faiz kaleminde 10 milyar YTL civarında bir tasarruf, faiz hariç harcamalara baktığımızda da, bütçe hedefinin altında bir gerçekleşme görüyoruz.

Gerçek durum öyle mi, onu değerlendirelim. Bakın, faiz hariç harcama, Sayın Bakanın sunuş konuşmasının 62 nci sayfasında, 99 milyar 188 milyon YTL bütçe hedefi; 2005 yılı sonu gerçekleşme tahmini ise 99 milyar 123 milyon YTL; 55 hatta 65 milyon YTL, başlangıç ödeneğinin altında bir gerçekleşme söz konusu.

Alt kalemlere bakıyorum: Alt kalemlerde, cari transferlerde çok büyük bir artış görüyorum; 3,5 milyar YTL'lik bir artış var. Bütçe hedefi 32,4 milyar YTL, 2005 yıl sonu gerçekleşme tahmini 35,6 milyar YTL. Cari transferler içerisinde sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferler var ve mahallî idarelere yapılan yardımlar var; orada, hedef olağanüstü aşılmış.

Yedek ödeneklere bakıyorum: Yedek ödeneklerde 2 milyar YTL bütçe hedefi, gerçekleşme tahminine bakıyorum, boş bırakılmış, yani yedek ödenekten hiç kullanmayacak diye anlıyorum. Yani, yoksa, bir matbaa hatası olabilir mi diye, toplam rakamlara baktım, böyle bir şey de görmüyorum. Demek ki, yedek ödeneği, 2 milyar YTL'lik yedek ödeneği, hükümet, 2005 yılı içerisinde hiç kullanmayacak.

MALİYE BAKANLIĞI YETKİLİSİ – Tamamı kullanılacak... Yedek ödenek, kullanıldığı yerde gözükür. Harcandığı yerde gözükmesi için, orada gözükmez. Yani, hangi kaynaktan harcandıysa, orada gözükür.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Peki, size söyleyeyim. Yedek ödenek, 2004 yılında yıl sonu için farklı bir rakam görüyorsunuz. 2004 yılında, yıl sonunda bir gerçekleşme rakamı var.

MALİYE BAKANLIĞI YETKİLİSİ – Sembolik... Yanlıklık...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Peki, devam ediyorum.

Sermaye giderlerine bakıyoruz: Sermaye giderlerinde 10,1 milyar YTL'lik bir harcama öngörülmüşken, yıl sonunda 9,8 milyar YTL'lik bir harcama öngörülmüyor.

Personel giderlerinde 31,9 milyar YTL'lik bir harcama öngörülmüşken, gerçekleşme tahmini 31,6 milyar YTL. Yani, faiz hariç harcama kaleminde gözüken denge, gerçekte, cari transferlerdeki artışın diğer harcama kalemlerinden yapılan tasarrufla gerçekleştiğini ortaya koyuyor. Tabii ki, bu harcamalardan yapılan tasarrufun gerçekçi olup olmadığını 2005 yılı sonundaki gerçekleşme rakamlarıyla göreceğiz. Ben, bunun, bu kâğıt üzerinde yapılmış gözüken tasarrufun gerçekçi bir tasarruf olmadığı kanaatindeyim. Onu, daha sonra, bütçenin harcama kalemlerine, 2006 yılı harcama kalemlerine tek tek girdiğimde ifade edeceğim. Bir kere, 2005 yılı sonu gerçekçi değil.

Gelirlere bakıyoruz: Gelir kaleminde, 2005 yılı sonunda, vergidışı gelirlere yaklaşık 4 milyar YTL'lik bir artış gözüküyor. 2005 yılı sonunda, son üç aylık dönemde özellikle, vergi gelirlerinden çok, vergidışı gelirlere yüklenilmek suretiyle, bütçenin gelir hedefinin tutturulmasının amaçlandığı anlaşılıyor. Tabii ki, bu rakam, kamu bankalarının temettüleri, bazı özelleştirme gelirleri, vergidışı gelirlerin artışında önemli rol oynayacaktır; ama, bu esnada, hemen geçenlerde yapılan yüzde 15 oranındaki doğalgaz zammının durup dururken yapılmadığını, bütçenin vergidışı gelirler hedefinin, daha doğrusu toplam gelir hedefinin tutturulması amacıyla yapılan bir zam olduğunu sizlerin dikkatine sunuyorum. Bu zammı başka zamların takip edip etmeyeceğini tabii ki yılın takip eden aylarında, takip eden dönemde göreceğiz.

2006 yılı bütçe rakamlarına geldiğimizde, önce, 2006 yılı bütçesini makroekonomik hedefler yönünden değerlendirmek istiyorum. Bu değerlendirmeleri 2005 yılı bütçesinde de yapmıştım ve o yapmış olduğum tespitlerin, arkadaşlarımızla beraber yapmış olduğumuz tespitlerin ne kadar yerinde olduğunu sizlere rakamlarıyla sunacağım.

Birincisi, bütçenin makroekonomik varsayımları hiçbir zaman tutmuyor. En önemli varsayımlarından birisi nedir; hemen her gün tartıştığımız, hükümetin uygulamakta olduğu programın önündeki en büyük engel veya programın en büyük riski dediğimiz cari açık. Cari açık konusunda, hükümet, başlangıçtan bu yana, çok büyük bir istikrar gösteriyor tahminlerde. 2003 yılı tahmini yüzde 129,6 oranında sapmıştır. 2004 yılı tahmini yüzde 103,9 oranında sapmıştır. 2005 yılı tahmini yüzde 101,2 oranında sapmıştır. Yani, hükümet bize bir bütçe getiriyor, üç yıldır getirmiş, dördüncüsünü şimdi görüyoruz. Bu bütçenin cari açık tahmini yüzde 100'ü aşan oranda sapmayla gerçekleşiyor. Yani, o zaman, önümüze gelen bir bütçe değil değerli arkadaşlar, bir tahmin değil. Sadece kâğıt üzerinde oluşturulan birtakım dengeler var burada. Cari açık neden önemli; eğer bir ekonomide sermaye hareketleri serbestse, kur da kontrollü değil, serbestse, hükümetin elinde kalan tek ekonomi aracı nedir; faizdir. Piyasa ekonomisi eğer tam olarak işliyorsa, herhangi bir müdahale söz konusu değilse, faizi de piyasa belirler, kuru nasıl piyasa belirliyorsa, faizi de piyasa belirleyecektir. Yani, YTL'ye talep fazlaysa, YTL'nin faizi yükselir hem de yabancı paralara karşı değeri yükselir. Yok tam tersi ise, dövize talep fazla ise, dövizin değeri yükselir YTL'in düşer ve dövizin faizi yükselir. Tabii ki, teorideki gibi işlemiyor hiçbir piyasa, küreselleşen dünyada, bütün bunlar teoride olduğu gibi işlemiyor. Dışticaret açığının çok fazla olduğu ülkelerde, cari açık da fazlaysa, bu cari açık nedeniyle, teoride olması gereken dövize olan talebin ekonomide gerçekleşmediğini görüyoruz. Dolayısıyla, ödemeler dengesinden kaynaklanan sorunları gidermede, aslında hükümetler kala kala vergi politikasına kalıyor, daha doğrusu maliye politikasına kalıyorlar. Hükümetin sarıldığı faizdışı fazla hedefi de bundan kaynaklanmaktadır. Bu hedefin düşürülemediği nedeni, IMF'nin bunun düşürülme taleplerine "hayır" deme nedeni de odur; çünkü, hükümetin elinde kullanabileceği başka hiçbir etkin araç kalmamıştır, bu program öyle dizayn edilmiştir. O şekilde gitmektedir. Cari açık konusunda birtakım değerlendirmeler yapınca, ilgili bakan, Hazineden sorumlu ilgili bakan "eski alışkanlıkla

ödemeler dengesini değerlendiriyorlar, o nedenle yanılıyorlar...” Ben de, aynı cümleyi, Sayın Bakan için söylüyorum: Sayın Bakan eski alışkanlıkla ödemeler dengesini değerlendiriyor. Nedir eski alışkanlık; eski alışkanlıkla bakılırsa, efendim, işte, kamu açığının seviyesi azalıyor giderek, bu nedenle, bu bir risk unsuru değildir, birincisi bu. Kamu açığı Güneydoğu Asya’da da azalmıştı; ama, özel sektörün açığı, özel sektörün açıkları fazlaydı ve Güneydoğu Asya’daki kriz oradan çıkmıştı. Türkiye’de de, özel sektörün açığı giderek artmaktadır, rakamlar bunu gösteriyor. Hazineden sorumlu Sayın Bakan, eski alışkanlıkla değerlendiriyor. Lütfen, Güneydoğu Asya krizini dikkate alsınlar. Efendim, eskiden dalgalı kur rejimi yoktu, para kurlu vardı, öngörülebilir bir kur rejimi vardı; o nedenle risk Merkez Bankasıydı, şimdi, oysa dalgalı kur var, risk Merkez Bankası üzerinde değil. Yani, sanki Merkez Bankası herhangi bir anonim şirket, risk onun üzerinde değilse, dolayısıyla, bir sorun yok. Risk ekonominin üzerinde, özel sektörün üzerinde. Yani, kurdaki herhangi bir sıçramanın ekonomiyi ne hale getireceğini hepimiz biliyoruz. Sayın Bakan, yine eski alışkanlıkla olayları değerlendiriyor; ancak, hiç kimse, sıcak para nedeniyle, sıcak paranın Türkiye’ye girişi şeklinde tezahür eden yabancı sermayenin risk alma arzusunun bu kadar sınırsız olabileceğini, bu kadar sonsuz olabileceğini düşünmesin. Bunun bir sonu vardır. Bu son ne zaman gelecektir, hangi olay bardağı taşıran son damla olacaktır, bunları bilemiyoruz; ama, bunun bu programın karşısındaki en büyük engel, en büyük risk olduğunu görmeliyiz. Hükümetin bunun karşısında yapmış olduğu şey, devekuşu politikası gütmektir. Hükümet, cari açığa karşı devekuşu politikası uyguluyor. Yani, başını kuma gömmüş, tehlike yok diyor, tehlikeden kurtuldum zannediyor. Merkez Bankasının da aynı görüşte olduğunu düşünüyorum. Başlangıçta, Merkez Bankası, maliye politikasına başvurulmalı, cari açık tehlikesi var derken, sonunda, maliye politikasının limitleri de kullanıldıktan sonra elde hiçbir araç kalmayınca söylemini değiştirdi ve ekonomide risk yok, cari açık risk değildir demeye başladı. Cari açığın risk olduğunu ileride göreceğiz. İnşallah görmeyiz tabii, görmeyi arzu etmiyorum; ama, göreceğimizi zannediyorum.

Yine, cari açığın temelinde yer alan dışticaret açığını değerlendirmek istiyorum sizinle. Dışticaret açığını da, hükümet, 2003 yılından bu yana tutturamamıştır. 2003 yılında beri, o da büyük sapmalarla gerçekleşmiştir. Zaten, cari açığın çok büyük oranda sapmasının temelinde dışticaret açığındaki tahminlerin tutmaması vardır. 2004 yılı kasımında, 2005 bütçe görüşmelerini yaparken, 2004 yılı için 95,5 milyar dolar olan ithalat tahmininin son üç ayın eğilimi dikkate alındığında 1,5 milyar dolar fazlasıyla 97 milyar dolar olarak gerçekleşeceğini burada ifade etmiştim, tutanaklara bakılsın. Bizim tahminimizi de aşarak, 2004 yılı sonundaki ithalat gerçekleşmesi 97,5 milyar dolar olmuştur. İhracat hedefinin tutacağı varsayımıyla, dışticaret açığını 35 milyar dolar tahmin etmiştik, bu tahmin de gerçekleşmeye yakındır. Dışticaret açığına bakarsak, dışticaret açığı 2005 için 42,6 milyar dolardır. İhracattaki sapma 71 milyar dolar olarak... Düzeltiyorum, yanlış rakam verdim size, 2005’i verdim. Dışticaret dengesindeki açık 2004 yılı sonu tahmini 34,4 milyar dolar, biz de 35 demiştik o zaman. Hükümetin hedefleri tutmamıştır. Bu sapma, tabii ki, 2005 yılı rakamlarını da etkileyecekti. 2005’in ithalat, ihracat rakamlarını değerlendirirken, baz yılındaki bu sapmayı dikkate alarak, 2005 yılının tutmayacağını söylemiştik. Nitekim, 2005 yılı cari açığı da GSMH’nın yüzde 3,6’sı olan 10,6 milyar dolar olarak hedeflenmişken, yüzde 100 oranındaki bir sapmayla, yüzde 101 oranındaki bir sapmayla, yüzde 21, 3 milyar dolar olarak gerçekleşmektedir. 2005 yılının son dört ayındaki cari açıkta oluşacak olan artışın da 600 milyar dolar olduğunu tahmin ediyor hükümet. Bu rakamın tutmayacağını ifade ediyorum. Yani, 2005 yılı sonundaki cari açık tahmini, hükümetin öngördüğü rakamın çok üzerinde gerçekleşecektir. Bunu neye dayanarak söylüyorum. Bakın, ihracatın ithalatı karşılama oranı düşüyor. En son ağustos ayı rakamına bakıyorum, kümülatif olarak 61,8 krizden sonraki, 2001 krizinden sonraki en düşük orandır. Daha önce, bunu temmuz için bunu söyleyebilirdim 63,3 krizden sonraki en düşük rakam onu diyebilirdim; fakat, ağustos onu da geçti 61,8 ihracatın ithalatı karşılama oranı düşüyor. Bakın, 2004 yılında, hükümet 68,7 demiş program hedefi olarak, ihracatın ithalatı karşılama oranı 64,7 gerçekleşmiş, 4 puan altında. 2005 için 68,3 diyor, 63 tahmin ediyor, 63 altına inecektir, şu an tahminî 5 puan altında. 2006 yılı için varsayımı da 63,5... Dışticaret açığı giderek artıyor, ihracatın ithalatı karşılama oranı düşüyor, bu da cari açık tehlikesini giderek daha büyüten bir olgu haline geliyor.

Yine, 2005 yılı bütçe görüşmelerini yaparken, yüzde 5’lik büyüme için yüzde 8,9’luk bir ithalat artışı öngörülmüştü. Bunun doğru olmadığını söylemiştik. Buna göre, ya büyüme rakamı yanlış ya

ithalat rakamı yanlış demiştik; çünkü, büyümedeki her bir puanlık artış, ithalatta yaklaşık en az yüzde 2,5'lik bir artış demektir. Bunun da tutmayacağını söylemiştik. Nitekim, ithalat rakamı tutmamıştır. Büyüme rakamının tutacağı anlaşılıyor; ama, bu büyüme, ithalattaki çok büyük artışla, hedeflerin üzerindeki artışla gerçekleşmektedir. 2006 hedeflerine bakıldığında da, aynı şeyi 2006 için söyleyebilirim. 2006 için ya büyüme rakamı yanlıştır ya ithalat rakamı yanlıştır. Aynı büyüme hızında, programda öngörüldüğü gibi, ithalatın daha düşük artması için petrol fiyatlarının düşmesi gerekir. Petrol fiyatlarında 2006'da bir düşme öngörülüyor, böyle bir eğilim yok uluslararası piyasalarda. Bütçenin varsayımında düşme yönünde olduğunu sanmıyorum. Eğer bütçede petrol varsayımının düşük olduğunu Sayın Bakan söylerse, değerlendirebilirim görüşümü; ama, bütçe öyle gözüküyor ya da aynı büyüme hızında ihracatın daha düşük artması için, TL'nin döviz karşısındaki değerinin düşmesi gerekir, TL'nin değer kaybetmesi gerekir. Bütçe onu da göstermiyor, bütçedeki kur varsayımı diğer makroekonomik hedeflerle uyumlu bir şekilde TL'nin değer kaybedeceğini gösteriyor. Bu da, ithalat varsayımıyla tutarlı değil.

Buna ilişkin olarak, size birkaç tablo göstermek istiyorum. Bakın, ihracatın ithalatı karşılama ve dışticaret açığının dışticaret hacmine oranı. Siyah çizgi ihracatın ithalatı karşılama oranı, giderek düşüyor, Ocak 2003'ten almışız, en son temmuz, ağustos rakamını biraz önce söyledim. Bu eğri daha da aşağıya iniyor.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, süreniz doldu; iki üç dakika içinde toparlayın lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlayayım.

Dışticaret açığının dışticaret hacmine oranına bakıyoruz: Giderek artıyor.

Bakın, büyüme ve cari açık ilişkisini gösteren bir tablo: Siyah çizgi büyüme, beyaz çizgi cari açık. Ne zaman cari açık yükselmişse, büyüme var; ne zaman cari açık düşmüşse, kriz olmuş, büyüme de düşmüş. Yani, çok açık bir şekilde gösteriyor. Cari açığın GSMH'ya oranı giderek artıyor görüyorsunuz ve yükselen piyasalara giden yabancı fonlar, tabloda 1996'dan bu yana bu fonlar bir ara düşüş kaydetmiş; ama, 2002'den bu yana yükseliyor, Türkiye'ye gelen fonlar da, Türkiye'ye fon geliyor, sıcak para geliyor değerli arkadaşlar. Cari açığı bununla karşılıyoruz. Peki, Merkez Bankasının elinde yeterli rezerv var mı? Hayır, bakın, kur rejimine göre ülkelerin ortalama rezervlerinin GSMH'ya oranlarını gösteriyorum. Sabit kuru uygulayan ülkelerdeki rezerv miktarı, para kuru uygulayan ülkelerdeki rezerv miktarı, dalgalı kur uygulayan ülkelerdeki rezerv miktarı. Nedir GSMH'ya oranı; yüzde 19. Türkiye'de nedir; yüzde 12 civarında. Yani, Merkez Bankasının rezervleri de dalgalı kur nedeniyle rezerve ihtiyaç yok görüşü esasen Merkez Bankasınca savunulmuyor; ama, öyle bir anlayış var. Merkez Bankası, niyet mektuplarına göre, giderek rezervlerini daha da güçlendirecektir. O da yeterli değil.

Değerli arkadaşlar, devam ediyorum, bütçenin enflasyon hedefi yüzde 5. TL giderek değerleniyor, bu da sıcak paranın gelişinden kaynaklanıyor. Yani, cari açığın sıcak para ile finansmanı politikasına devam demektir. Bu, bizi nerelere götürür, onu ileride inşallah görmeyiz; ama, bu riskleri yaşadık, sonuçlarını gördük. Hükümet, bu konuda, sadece ve sadece devekuşu politikası uyguluyor.

Sayın Başbakan, enflasyon hedefi, enflasyon düşüyor, ekonomide büyüme var cümlelerini gerekçelendirirken, bazı örnekler veriyor. Mesela, o gün kuru fasulye hesabı yaptı. Eskiden çay simit hesabı yapıyordu, şimdi kuru fasulye hesabı yapmaya başladı. Asgarî ücretli şu kadar kuru fasulye alırken eskiden, şimdi şu kadar alıyor, şu kadar makarna alırken, şimdi şu kadar alıyor... Sayın Başbakan, nedense, bu tahıl grubundan gidiyor. Kuru fasulyeden, makarnadan; çünkü, tarım fiyatları dibe vurmuş, tarımsal destekleme zaten kısıtlanmış. O nedenle, asgarî ücretlinin onları biraz daha fazla alması mümkün. Ben, Sayın Başbakana öneride bulunuyorum; bu hesabı bir de ete göre yapsın. Yani, Sayın Başbakan asgarî ücretliye "et yeme, kuru fasulye; et yeme, makarna ye" diyor. Et hesabını yapıyorum. 2002'de asgarî ücretli, kişi başına 25 kilogram dana kuşbaşı alabilirken, şimdi 2005 yılında, bugün, bayram öncesi yaptığım hesaba göre, 24 kilogram alıyor. Yani, 1 kilogram daha azalmış. İsterseniz, bunu peynirle de yapabiliriz. Yani, hayvansal ürünlerde yapabiliriz. Zeytinde yapabiliriz. Bu örnekleri çoğaltalım. Sayın Başbakana benim önerim, biraz, asgarî ücretlinin bütçesinin et yemeye de müsait hale getirilmesidir. Sayın Başbakan, kendisine borsada hedef şu diyerek hedefler koyacağına, bir başbakanın hedefi borsa hedefi olabilir mi?! Hedefimiz, asgarî

ücretlinin eskiden 25 kilogram ete denk gelen ücretinin şimdi 35 kilografa getirmek olmalıdır. Sayın Başbakan, bunları dikkate almalı.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, tamamlıyorsunuz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

ALİ OSMAN SALİ (Balıkesir) – Kuru fasulyenin protein değeri yüksek.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Fakirin eti fasulyedir ya, onun için Sayın Başbakan onu diyor. Yani, et yemeyin, fasulye yiyin.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, devekuşundan bahsettiniz de, dana kuşbaşı dediniz. Devekuşundan da güzel kuşbaşı oluyor, kolesterolü de yok üstelik.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Evet, doğru.

Aslında, hazır kuştan açılmışken, bu devekuşu politikasını Tarım Bakanın kuş gribiyle ilgili bir cümlesiyle desteklemek istiyorum. Sayın Tarım Bakanımız, kuş gribine karşı önlem olarak diyor ki, Genel Kurulda dinledim: “Hastalık olmayan kuş etlerinin yenilmesinde hiçbir sakınca yoktur.” Yani, bunu cari açığa getirirsek, “cari açık finanse edildiği sürece sorun yoktur...” İşte, ikisi aynı. Yani, hastalıklı olmayan eti yerseniz sorun yok; ama, vatandaş onu nasıl ayıracak?! “Cari açık finanse edildiği sürece sorun yok...” Biz, zaten, finanse edilememesi halini konuşuyoruz.

Tarımsal desteklemede, 2006 bütçesi 2005’in gerisine düşmüştür. Gayri safi millî hâsılaya oranı 2005’te yüzde 0,79 iken 0,74’e düşmüştür. Gayri safi millî hâsılanın yüzde yarımı oranında bir azalma söz konusudur. 2005 yılında pamuk ve diğer bazı tarım ürünlerine bir miktar ödenek veriliyor; ama, fındıktan hiç bahis yok. Fındıkla ilgili politikayı Sayın Bakan bana açıklayabilir; ama, ben şunu sormak istiyorum. 2004’te, fındık üreticisinin dondan dolayı bir zararı oluştu. Bu zararı tarım il müdürlükleri tespit etti, yüzde 15’i 2004 yılı içerisinde aralık ayında ödendi, geriye 246 trilyon lira kaldı, 246 milyon YTL. Bu borç bu yıl ödenecekti üreticiye, ödenmesi gerekiyordu. Hükümetin kendi tespit ettiği zarar; ama, bu zarar bugüne kadar ödenmemiştir. Neden; çünkü, 2005 yılı bütçesine bunun ödeneği konulmamıştır. Burada konulması için öneriler verdik, hükümet bunu kabul etmedi. 2006 yılı bütçesinde de, bunun ödeneğini görmüyorum. Yani, hükümet fındık üreticisinin 246 trilyonunu cebine atmıştır. Ne pahasına; Fiskobirlik, 2001 yılında yağlığa gidecek ürünü don olması nedeniyle piyasaya sürmüştü, o ürün değer kazanmış, buradan 235 trilyonu 2004 yılında, 2005 yılında Hazineye aktarmıştır. Bu, aslında üreticinin parasıdır. Normalde değer ifade etmeyecek bir fındık, don nedeniyle değer ifade etmiş; ama, hükümet, ilgili bakanımız, bu konudaki soru önergelerime yaklaşık iki yıldır cevap vermediği gibi, bu bütçede de bunun cevabını alacağımı sanmıyorum; ama, biz, bu işin peşini bırakmayacağız; ama bu Parlamentoda, ama bir dahaki dönemde.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Fiskobirlik’in borçları tahkim kapsamına alınmamıştır. 7 tane kooperatif birliğinin borçları 2004 yılında çıkan yasa uyarınca tahkim kapsamına alınmış olmasına rağmen, Fiskobirlik alınmamıştır.

Mazot desteği; 2004 yılı için çiftçiye mazot desteği ödemesi yapılmamıştır. 2003 yılının bir taksiti 2004’te ödenmiştir. 2005’te ödeme yapılmıştır, 2004 yılı için ödeme yapılmamıştır. Eğer, 2005’te yapılan ödeme 2004 yılının deniliyorsa, 2005’te yapılmamıştır. Hububat görev zararı da 2006’ya kalmıştır.

Sosyal güvenliğe geliyoruz: Sosyal güvenlikte hükümetin yaptığı bir iyileşme yoktur. Birkaç otel yerinin satışıyla bu açığın karşılanması zaten mümkün değildir. Esasen, açık tanımı yanlış. Bütçe gerekçesindeki açık tanımına katılmıyorum. Bütçeden şu kadar transfer yapılmıştır şeklindeki değerlendirme, sosyal güvenliğe aktarılan fonların Hazine içborçlanma faizleriyle deflate edilmesi suretiyle bulunmuş bir rakamdır. Bu, son derece yanlıştır. Örneğin, bunun bir kısmı görev zararlarıdır. Hükümet görev vermiş Emekli Sandığına, o harcamayı yapmış yani. Öyle bir varsayım olabilir mi?! Sosyal güvenlikte, bu hükümet, bütçeyi 2002 yılı açığını... 2002 yılında 4,1 idi Gayri Safi Millî Hâsılaya oranı sosyal güvenliğe bütçeden yapılan transferlerin. 2006 yılında bu rakam görev zararları ve diğer transfer dahi 14,3’tür. Yani, daha iyi bir noktada değildir. Esasen, SSK hastanelerinin Sağlık Bakanlığına devrinin karşılığı olan açık bu bütçede de gözükmemektedir. Bilemiyorum, Sayın Bakan rakam verirse, onları görürüz. Buradan doğan yaklaşık 1,5 milyar dolarlık bir maliyet vardır. O maliyet bu bütçeye yansımamıştır. Bu bütçe, o kadar açıktır.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, tamamlar mısınız. Süreyi bir hayli aştık.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Tamam, son iki şeyi söylüyorum.

Bu bütçe, saydam bir bütçe değildir değerli arkadaşlar. Şu bütçe kanununun 11/e maddesine lütfen bakın. 11/e maddesi burada. 2 milyar YTL'lik gelir ve ödenek bu bütçeye yazılmamıştır. 11/e maddesi bunun itirafıdır. Bütçenin gelir tablosunda 2 milyarlık tahmin yer almamaktadır. Aynı şekilde, 2 milyar YTL'lik ödenek de yer almamaktadır. Nedir bu 2 milyar YTL'lik ödenek? Bunun 1,4'ü köy yollarına gitmektedir, hükümet belli ki bir seçim hazırlığı içerisinde. İkincisi, 300 milyon YTL ilama bağlı ödemeler. Bir 300 milyon da millî eğitim ve Yusufeli Barajına veriliyor. Bu Yusufeli Hidroelektrik Santralının özelliği nedir, 170 milyon YTL veriliyor. Türkiye'de başka hiçbir baraja yok mudur kendisine özel olarak ödenek ayrılacak, Telsim gelirlerinden ödenek ayrılacak bir başka baraj yok mudur? Yani, bu barajın özelliği nedir; müteahhidi mi özelliğidir yoksa hakikaten ülke ekonomisinde özellikli bir yeri mi vardır? Mesela, Trabzon Galyan Barajı -benim memleketim olduğu için söylüyorum- Trabzon halkı susuzluk çekiyor; ama, nedense, iki yıldır bu baraj özel müsaadeye mazhar. Burada biliyorsunuz, bir başka yasa görüşmesinde, bu barajı yurtdışı krediyle finansmanı için buradan yasa çıkardı Meclis, buna özel. Bütçede yer almadı ödenekler, bunun yanında bir baraj daha vardı, iki baraj, birisi de bu. Bunun özelliği nedir? 2 milyar YTL ayrıncı neden bütçede...

MALİYE BAKANI KEMAL UNAKITAN (İstanbul) – Sınıraşan sular.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – 2 milyar YTL'lik ödenek neden bütçede yer almamaktadır.

MALİYE BAKANI KEMAL UNAKITAN (İstanbul) – Yer alıyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Efendim?.. 11E'de...

MALİYE BAKANI KEMAL UNAKITAN (İstanbul) – Bakmamışsın herhalde, hem geliri var hem gideri var. İkisi de yer alıyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Devam ediyorum.

Son cümlem Sayın Başkan.

Sayın Başbakanın bir açıklaması olmuştu; petrol zamlarına ilişkin bir değerlendirme yaptı 26 Haziranda: "Akaryakıtta altı ay mühlet verdik, altı ayın sonunda buradaki adaletsizliği tam manada meydana çıkarırsak, varsa böyle bir şey, tekrar yeni bir kanunla akaryakıt işini devlet olarak ele alırız. Akaryakıtta 20 gün içinde 3-4 kere zam olmaz, bunu yeniden rayına oturtacağız; çünkü, zorunluluğumuz var, bunun gereğini yapacağız, bu iş yol geçen hanına döndürülemez. Hele tüp gazda yüzde 30'lara varan zam var, garip gureba, fakir fukara vatandaşı silkeleme hakkına kimse sahip değildir." Kim silkeliyor fakir fukara vatandaşı; Enerji Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, ilgili genel müdürler, TÜPRAŞ Genel Müdürü, belki Gelirler Genel Müdürü, Gelir İdaresi Başkanı vatandaşı silkeliyor. Peki; bu yasayı kim çıkardı? Yani, akaryakıtta otomatik fiyatlandırma mekanizmasını kim çıkardı; hükümet çıkardı. Yanlış mı; yanlış olduğunu söylüyor Sayın Başbakan, öyle anlıyorum, o zaman yasayı düzeltebilir. Bakın, o beyanından sonra, ben size söylüyorum, motorinde 12 Ağustosta artış var, 23 Ağustosta artış olmuş, 12 günde 2 artış. Başbakan "20 gün içerisinde 3-4 kere zam olmaz" dediğine göre, onu tutmuyor; yani, oniki günde iki artış olabilir; ama, 2 Eylülde bir artış daha olmuş. Bu da, 22 günde 3 artış oluyor. Bu da, herhalde, Sayın Başbakanın 20 günde 3 artış olmaz şeyine girmiyor. Yine, 28 Eylülde bir artış var, 7 Ekimde bir daha artış var. Sayın Başbakana, sözünü tutması gerektiğini hatırlatıyorum.

Sözlerimi burada bitiriyorum, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Hamzaçebi.

.....

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Hamzaçebi...

M. AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sorularım şunlar; bir kısmı yazılı cevabı gerektirir diye düşünüyorum: Bütçe büyüklüğünün gayri safi millî hâsılaya oranları -faiz harcamaları hariç ve faiz harcamaları dahil olmak üzere- Avrupa Birliği ülkelerinde nedir acaba? Türkiye bütçesiyle o bütçeleri kıyaslayabilmek açısından bunu soruyorum; bütçe büyüklüğünün gayri safi millî hâsılaya oranı.

İkinci sorum; KİT finansman dengesi 2006'da olağanüstü ölçüde bozulacak gözüküyor bize sunulan tablolara göre. Bu çerçevede enerji KİT'lerinin finansman dengesi nedir acaba? Şu genel

ekonomik hedefler ve yatırımlar kitabında belirtilen birkaç tablo var, o tablolardan enerji KİT'leri için münhasıran öyle bir tablo hazırlayabilir miyiz, öyle bir bilgi almak istiyorum mümkünse.

Yine, enerji KİT'leri finansman dengesiyle ilgili sorum: Doğalgaz zammını diğer KİT ürünlerine zamlar takip edecek mi?

2006 yatırım bütçesini 2005 bütçesiyle kıyaslayabilmek açısından 2006 yatırım harcamalarını veya sermaye giderlerini bize 2005 gibi konsolide bazda verebilir misiniz? Verirseniz, onu da kıyaslamak istiyorum.

Diğer bir sorum; bütçenin gelir tarafına batkımızda, dayanıklı tüketim malları üzerinde ÖTV'nin yüzde 20,7 oranında artacağı varsayılıyor. Bunda piyasadaki talepteki canlanmanın dikkate alındığını sanıyorum. Burada, acaba, Fatih Terim'in antrenörlüğündeki Millî Takımın Dünya Kupasına gidecek olması gibi bir varsayım yapılmış mıdır?

Yine, sunulan bütçeye göre iki tane bütçe olduğu anlaşılıyor; bir, bize sunulan büyüklüklerden oluşan, bir de bütçe kanununun 11(e) maddesine göre 2 milyar YTL'nin kafalara yazıldığı ama bütçeye yazılmadığı bütçe. Bu 2 milyar YTL, TMSF'den gelecek gelirlerden olacağına göre, acaba, bu bütçeyi, yani, Fatih Terim ile TMSF'nin üzerine mi inşa ettik gelir tarafındaki performansı, onu merak ediyorum.

Sayın Bakanım, son sorumu ihmal ettim; bu çerçevede bu bütçeyi bir seçim bütçesi olarak tanımlayabilir miyiz? Bu bütçeye yazılmayan 2 milyar YTL'lik ödenek ve gelir nedeniyle bir seçim bütçesi olarak tanımlayabilir miyiz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.